

xifra de 900 euros pel quocient que resulti de dividir el rendiment mitjà de la província on estigui la parcel·la que s'ha de regularitzar pel de la província que a la taula tingui el rendiment nacional més baix.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret té caràcter de normativa bàsica de conformitat amb el que estableix l'article 149.1.13a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

Disposició final segona. *Habilitació normativa.*

Es faculta el ministre d'Agricultura, Pesca i Alimentació per adoptar, en l'àmbit de les seves competències, les mesures necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquest Reial decret, així com per a l'adaptació a les modificacions introduïdes per la normativa comunitària.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 15 de febrer de 2002.

JUAN CARLOS R.

El ministre d'Agricultura, Pesca
i Alimentació,
MIGUEL ARIAS CAÑETE

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

4221 REIAL DECRET 236/2002, d'1 de març, pel qual s'estableix l'hora d'estiu. («BOE» 53, de 2-3-2002.)

Es dicta aquest Reial decret amb la finalitat d'incorporar a l'ordenament jurídic espanyol la Directiva 2000/84/CE, de 19 de gener de 2001, del Parlament Europeu i del Consell, relativa a les disposicions sobre l'hora d'estiu. Aquesta Directiva, aplicable amb caràcter indefinit a partir de l'any 2002, introdueix un sistema de determinació anual de la data i l'hora de començament i final del període de l'hora d'estiu.

La decisió d'avançar l'hora oficial pel temps d'una hora durant els mesos amb més quantitat d'hores de llum s'ha adoptat a Espanya i en altres països des de les primeres dècades del segle XX.

A Espanya, la primera norma publicada amb aquest contingut va ser el Reial decret de 3 d'abril de 1918, pel qual s'avançava l'hora oficial «com a mitjà d'aconseguir l'estalvi de carbó». En els anys posteriors es va adoptar l'hora d'estiu mitjançant ordres de la Presidència del Consell de Ministres de vigència anual, però amb una freqüència irregular i intermitent, fins que en el període comprès entre 1950 i 1973 la pràctica va ser abandonada per complet.

La recuperació del costum de l'avanç horari va tenir lloc el 1974, amb caràcter general a Europa. Es va adoptar de forma dràstica i urgent davant de la crisi del petroli sobrevinguda aquell any. Des de llavors fins al 1984, una ordre anual de la Presidència del Govern establia l'hora d'estiu ininterrompudament, i de forma coordinada

amb els altres països europeus, però amb absoluta autonomia normativa respecte a aquests.

Una vegada produït l'ingrés d'Espanya a les Comunitats Europees, l'hora d'estiu s'ha establert regularment al nostre país mitjançant la transposició de les directives europees en aquesta matèria.

En la perspectiva europea, les directives sobre l'hora d'estiu s'han dictat des de 1980, amb l'objectiu d'harmonitzar progressivament les dates d'inici i final del període d'avanç horari, que els llavors estats membres realitzaven de manera descoordinada. La mesura pretenia suprimir els obstacles a la lliure circulació de béns, serveis i persones a què podrien donar lloc disposicions nacionals divergents sobre l'hora d'estiu.

Des de 1981 fins a 2001, ambdós inclusivament, l'hora d'estiu ha estat aplicada a través de vuit directives. La primera va aconseguir harmonitzar en tots els estats membres només la data d'inici de l'hora d'estiu. Les directives segona a sisena van afegir una data d'acabament per a aquest període d'avanç horari, però en dues versions: una per a Irlanda i el Regne Unit (l'últim diumenge d'octubre) i una altra per als estats membres continentals (que ho feien l'últim diumenge de setembre). L'harmonització completa del calendari es va aconseguir amb les directives setena i vuitena, aplicables des de 1995 fins a 2001, inclusivament, en virtut de les quals es va establir l'últim diumenge d'octubre com a data comuna per a l'acabament de l'hora d'estiu.

Tanmateix, aquestes vuit directives anteriors tenien una qualitat comuna: que es dictaven per a un o diversos anys determinats. Totes es limitaven a contenir una taula amb el calendari de dates de principi i final del període horari estiuenc aplicables a cada un dels anys afectats per la Directiva corresponent.

En canvi, la nova Directiva 2000/84/CE, de 19 de gener de 2001, del Parlament Europeu i del Consell, no assenyala un termini definit per a la seva vigència, ni inclou en l'articulat una nova taula amb el calendari de dates de canvi horari aplicables a uns anys concrets; sinó que l'esmentat mecanisme tradicional se substitueix per una norma d'enunciat genèric, en virtut de la qual, des de l'any 2002 en endavant, l'inici del període de l'hora d'estiu és l'últim diumenge de març, i el final té lloc l'últim diumenge d'octubre; en els dos casos a la una de la matinada, hora de temps universal. La fórmula ja és l'aplicada en anys anteriors; la novetat rau en el fet que ara la fórmula queda integrada a la norma. Com que aquest nou contingut confereix a la Directiva una entitat, un abast i una eficàcia superiors a les anteriors directives (la incorporació de les quals a l'ordenament espanyol sempre s'havia fet per una ordre del Ministeri de la Presidència) ha semblat convenient elevar a reial decret el rang de la norma de transposició.

Així doncs, una vegada aconseguida l'harmonització en els continguts de l'hora d'estiu, les Comunitats Europees dicten la nova Directiva 2000/84/CE, amb vocació de permanència, de manera que tots els ciutadans i totes les institucions privades i públiques de la Unió puguin conèixer anticipadament les dates del canvi horari anual i planificar la seva activitat sense necessitat d'esperar cap norma futura, mentre l'ara aprovada estigui en vigor.

En els treballs per incorporar la Directiva a l'ordenament espanyol s'ha tingut present, a més de la novetat ressenyada, la necessitat de claredat en una norma de tanta repercussió ciutadana.

Per determinar el moment dels canvis d'hora, s'ha tingut en compte el fet que a Espanya hi ha dues hores oficials, una per a la Península i l'arxipèlag balear i una altra per a l'arxipèlag canari. El Reial decret recull aquesta circumstància, a fi de garantir que el canvi horari s'efectua en el mateix instant a tot el territori nacional; al seu torn, això contribueix a preservar la simultaneïtat del canvi en el conjunt dels països de la Unió Europea.

En aquest punt, com a tot el text normatiu en els seus aspectes tècnics, s'ha actuat en estreta col·laboració amb el Reial Institut i Observatori de l'Armada. A aquest organisme li correspon mantenir la unitat bàsica de temps, així com l'escala del temps universal coordinat, que constitueix la base de l'hora legal en tot el territori nacional, segons disposa el Reial decret 1308/1992, de 23 d'octubre, que defineix les funcions esmentades.

En el procés d'elaboració d'aquesta norma s'ha considerat el problema de la identificació de les dues hores que corren consecutivament entre les dues i les tres de la matinada de l'últim diumenge d'octubre, com a conseqüència del retard d'una hora que en aquella data marca el final del període horari d'estiu. Com que les dues sèries de seixanta minuts es denominen amb la mateixa expressió numèrica, és molt convenient que les persones actuants en funcions de policia o servei públic reflecteixin el moment de l'esdeveniment d'un fet o d'un succés de forma absolutament inequívoca, especialment quan la constància de l'hora pugui tenir efectes jurídics o administratius o afecti la seguretat de persones i béns. S'estableix una obligació en aquest sentit a l'article 4, sense perjudici que posteriorment s'introdueixi una fórmula específica de distinció entre les dues hores, després de les tasques d'estudi la coordinació de les quals s'atribueix al Ministeri de la Presidència en la disposició final primera.

Aquest Reial decret inclou un annex amb el primer calendari quinquennal de principi i final del període de l'hora d'estiu. Si bé la seva determinació resulta inequívoca en aplicació del que disposen els articles 2 i 3, s'inclou la taula per tal d'oferir més claredat tenint en compte que té tanta repercussió ciutadana. Se segueix així la pauta marcada per la mateixa Directiva, que a l'article 4 encomana a la Comissió Europea la publicació en el «Diari Oficial de les Comunitats Europees» de la taula quinquennal corresponent (la primera, publicada mitjançant Comunicació de la Comissió en el «DOCE» de 2 de febrer de 2001). A Espanya, els calendaris quinquennals posteriors es publicaran per ordre del ministre de la Presidència.

En virtut d'això, a proposta del ministre de la Presidència, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 1 de març de 2002,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

1. Als efectes d'aquesta disposició, s'entén per «període de l'hora d'estiu» el període de l'any durant el qual l'hora oficial espanyola s'avança seixanta minuts respecte a l'hora de la resta de l'any.

2. El començament i el final del període de l'hora d'estiu de cada any es determinen d'acord amb el que disposen els articles següents.

Article 2. *Començament del període de l'hora d'estiu.*

El període de l'hora d'estiu comença l'últim diumenge del mes de març de cada any a les dues hores de la matinada (la una de la matinada a les Canàries), moment en el qual l'hora oficial espanyola s'avança seixanta minuts. Per tant, aquell dia té una durada oficial de vint-i-tres hores.

Article 3. *Final del període de l'hora d'estiu.*

El període de l'hora d'estiu acaba l'últim diumenge del mes d'octubre de cada any, a les tres de la matinada

(les dues de la matinada a les Canàries), moment en què l'hora oficial espanyola es retarda seixanta minuts. Per tant, aquell dia té una durada oficial de vint-i-cinc hores.

Article 4. *Constància exacta de l'hora.*

En les funcions administratives de policia i servei públic en l'exercici de les quals incideixi el principi o el final del període de l'hora d'estiu, els funcionaris i altres persones actuants han de vetllar perquè el canvi horari es reflecteixi de manera exacta i inequívoca, especialment en els casos en els quals la constància de l'hora pugui tenir efectes jurídics o administratius, o conseqüències per a la seguretat de persones i béns.

Article 5. *Calendaris quinquennals de l'hora d'estiu.*

1. El calendari de l'hora d'estiu per als anys 2002 a 2006, ambdós inclusivament, en aplicació del que disposen els articles 2 i 3, és el que figura a l'annex d'aquest Reial decret.

2. La publicació del calendari d'hora d'estiu corresponent al següent i successius períodes quinquennals s'efectua mitjançant una ordre del ministre de la Presidència abans que finalitzi el període immediatament anterior.

Article 6. *Mesures d'aplicació.*

Els departaments ministerials dels quals depenguin serveis públics als quals afectin aquestes mesures han de disposar el que sigui necessari per al seu compliment.

Disposició final primera. *Identificació de la doble hora de l'últim diumenge del mes d'octubre.*

En el marc del que disposa l'article 4, el Ministeri de la Presidència, amb la intervenció dels departaments ministerials i organismes afectats, ha de coordinar els treballs i estudis necessaris per determinar la conveniència d'establir una forma d'identificació de cada una de les dues hores que, d'acord amb el que preveu l'article 3, corren consecutivament entre les dues i les tres hores de la matinada (la una i les dues hores de la matinada a les Canàries) de l'últim diumenge del mes d'octubre de cada any. Per ordre del ministre de la Presidència s'aprova la norma que, si s'escau, es determini.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

Aquesta disposició entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 1 de març de 2002.

JUAN CARLOS R.

El ministre de la Presidència,
JUAN JOSÉ LUCAS GIMÉNEZ

ANNEX

Dates d'inici i final del període d'hora d'estiu dels anys 2002 a 2006

2002: Diumenges 31 de març i 27 d'octubre de 2002.
2003: Diumenges 30 de març i 26 d'octubre de 2003.
2004: Diumenges 28 de març i 31 d'octubre de 2004.
2005: Diumenges 27 de març i 30 d'octubre de 2005.
2006: Diumenges 26 de març i 29 d'octubre de 2006.